

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/325/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812213510
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Lichnerová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:8812213510.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľky P. N., bytom P., Z. XX, zastúpenej JUDr. V. F., advokátkou so sídlom P., XX.X. XXXX/X proti odporcovi H. N., bytom Y. č. XXX, zastúpenému JUDr. D. S., advokátom so sídlom v J., Y. č. 6, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 27.novembra 2014, č. k. 4C/38/2013-159 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku I. vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov tak, že do výlučného vlastníctva odporcu prikázal hnuťelné veci: sedačka, obývacia stena, chladnička, polovica hrncov, tanierov a kuchynských doplnkov, mikrovlnná rúra, rýchlo varná kanvica, čierna obývačková stena, počítač, stolík pod počítač, automatická práčka, garniže, záclony, lustre, posteľ, matrac na posteľ, detské úložné skrinky, dvojposchodová posteľ s matracmi, televízor, CD prehrávač, komoda, satelit a žalúzie a do výlučného vlastníctva navrhovateľky prikázal hnuťelné veci: polovica hrncov, tanierov a kuchynských doplnkov a osobný automobil Škoda Felícia, spoločný záväzok účastníkov voči spoločnosti P. a.s., J., z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 17.05.2010, vo výške 2 518,49 Eur prikázal navrhovateľke, spoločný záväzok účastníkov voči spoločnosti P. M. a.s., J., z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 07.11.2011, vo výške 1 092,48 Eur prikázal navrhovateľke a spoločný záväzok účastníkov voči R. R. a.s., L., z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 02.07.2009, vo výške 13 001,24 Eur prikázal navrhovateľke. Vo výroku II. odporcovi uložil povinnosť z titulu úplného vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov zaplatiť navrhovateľke sumu 5 633,25 Eur, v pravidelných mesačných splátkach po 120 Eur do úplného splatenia s tým, že prvú splátku zaplatí do konca mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozsudku. Omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo výroku III. určil, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov účastníkom neurčuje. Vo výroku IV. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že manželstvo účastníkov bolo právoplatne rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 3C/61/2011 - 78, dňom 06.06.2012. Zo zhodného tvrdenia účastníkov súd zistil, že do BSM patrili tieto hnuťelné veci v nasledovných zostatkových hodnotách: sedacia súprava a obývacia stena 600 Eur, chladnička 200 Eur, hrnce, taniere, kuchynské potreby 200 Eur, mikrovlnná rúra 20 Eur, rýchlo varná kanvica 10 Eur, počítač 400 Eur, stolík pod počítač 50 Eur, automatická práčka 50 Eur, garniže, záclony, lustre 150 Eur, posteľ 70 Eur, detské úložné skrinky 90 Eur, matrac na posteľ 100 Eur, dvojposchodová posteľ s matracmi 150 Eur, televízor 25 Eur, CD prehrávač 70 Eur, komoda 40 Eur, satelit 190 Eur a žalúzie 200 Eur, čierna obývačková stena 25 Eur. Sporná medzi účastníkmi bola hodnota osobného automobilu značky Škoda Felícia, rok výroby 2001, ktorá bola zakúpená účastníkmi v roku 2009, za cenu 2 200 Eur a ktoré navrhovateľka po rozvedení manželstva v septembri roku 2012 predala. Z výdavkového pokladničného dokladu, vydaného spoločnosťou C., prevádzkareň v H., súd zistil, že uvedená spoločnosť zaplatila navrhovateľke za toto motorové vozidlo sumu 341 Eur. Odporca namietal, že cena porovnateľného

auta sa na internetových stránkach autobazárov pohybujú od 800 Eur vyššie. Sporné medzi účastníkmi zostalo aj to, či stôl, stoličky a spáľňa nadobudnuté počas manželstva patria do BSM. Navrhovateľka predložila súdu prehlásenie jej matky o tom, že uvedené zariadenie bolo zakúpené z peňazí, ktoré jej poskytla darom vo výške 600 Eur. Uvedenú skutočnosť potvrdila matka navrhovateľky aj vo svedeckej výpovedi, vykonanej dožiadaným súdom. Sporné medzi účastníkmi bolo aj to, či stará poľovná zbraň, ktorú držal odporca, bola alebo nebola súčasťou BSM. Odporca predložil súdu prehlásenie H. B., zo dňa 05.03.2014, z ktorého je zrejmé, že daroval odporcovi v roku 2002 predmetnú strelnú zbraň. Z darovacej zmluvy zo dňa 26.04.2010, ktorú predložil odporca súd zistil, že dostal darom od svojich rodičov sumu 3 300 Eur s tým, že celá finančná hotovosť bude použitá ako úhrada na získanie obecného nájomného bytu - záloha a vybavenie bytu. Odporca poukazoval na to, že časť zariadenia bytu vo Y., konkrétne satelit a žalúzie, boli zakúpené práve z týchto peňazí. Pokiaľ ide o pasíva, súd zistil, že v čase zániku BSM, ku dňu 06.06.2012, bol spoločným záväzkom účastníkov zostatok dlhu v R. sporiteľni vo výške 13001,24 Eur. Zo správy spoločnosti P. M. súd ďalej zistil, že si navrhovateľka 17.05.2010 a dňa 07.11.2011 zobrala od tejto spoločnosti dva úvery, zostatky ktorých ku dňu 06.06.2012 boli vo výške 2 518,49 Eur a 1 092,48 Eur. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 5P/109/2011 súd zistil, že rozsudkom zo dňa 01.10.2012 bola spätne určená povinnosť odporcovi prispievať na maloleté deti pochádzajúce z manželstva, a to na B. a H. N.. Súd určil vyživovaciu povinnosť odporcovi s účinnosťou od 01.07.2011 do 06.06.2012 z dôvodu, že v tomto období odporca, ako otec maloletých detí, na ich výživu vôbec neprispieval. J. J. žil v tom čase v spoločnej domácnosti s otcom. V konaní o rozvod manželstva účastníkov sp. zn. 3C/61/2011 boli vypočítané deti účastníkov J. a B., ktorí zhodne uviedli, že odporca v závere spoluzitia účastníkov striedal zamestnania a často bol pod vplyvom alkoholu. Z prehľadu evidencie odporcu, ako uchádzača o zamestnanie, súd zistil, že odporca bol nezamestnaný v čase od 01.04.2010 do 11.06.2010, ďalej od 26.07.2010 do 20.03.2011 a následne od 14.05.2011 do 05.06.2011. Z uvedeného je zrejmé, že úvery zo spoločnosti P. M. čerpala navrhovateľka v období, keď bol odporca nezamestnaný, resp. v období keď jej neprispieval na výživu mal. detí. Navrhovateľke bola poskytnutá aj pôžička od zamestnávateľa Z. M. R. s.r.o., R. V., dňa 13.07.2011 vo výške 1 000 Eur s úrokom 6% ročne. Navrhovateľka nedoložila súdu splátkový kalendár, ktorý bol súčasťou zmluvy, a podľa vlastného vyjadrenia splácala dlh v splátkach po 95 Eur mesačne. Pri pravidelnom splácaní by tak navrhovateľka mala zaplatiť za 11 mesiacov od augusta 2011 do júna 2012 spolu 1 045 Eur, z čoho súdu vychádza, že táto pôžička bola ku dňu 06.06.2012 splatená. Doklad o zostatku dlhu od bývalého zamestnávateľa ku dňu 06.06.2012, navrhovateľka súdu nepredložila. Navrhovateľka predložila súdu v kópii prehlásenie od svojho strýka Y. P. zo dňa 25.07.2013, že požičal navrhovateľke v rokoch 2011 - 2012 sumu 1 600 Eur. Doklad o zostatku dlhu k 06.06.2012 navrhovateľka nepredložila. Zo zhodného tvrdenia účastníkov a dokladov, predložených odporcom, súd zistil, že odporca zaplatil po rozvode manželstva sumu 1018 Eur navrhovateľke, ako dlžné splátky úveru zo Slovenskej sporiteľne a následne od 01.01.2013, zasielal mesačne sumu 118 Eur ako polovicu splátky úveru priamo R. sporiteľni. Takto do novembra 2014 zaplatil na tomto úvere sumu spolu vo výške 3722,35 Eur. Odporca je v súčasnosti opäť nezamestnaný. Pracovný pomer u posledného zamestnávateľa ukončil dohodou dňa 14.06.2014, bez uvedenia dôvodu. Jeho hrubá mzda činila spolu 609 Eur mesačne. Podľa vlastného vyjadrenia, odporca odišiel zo stáleho zamestnania kvôli sezónnej brigáde v zahraničí. Z takto vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu mal súd za jednoznačne preukázanú existenciu huteľných vecí, uvedených vo výroku rozsudku s tým, že ich prikázal do výlučného vlastníctva účastníkov podľa toho, ako si ich ponechali, a to ešte pred samotným rozvodom manželstva. Navrhovateľka odišla zo spoločnej domácnosti v júni 2011, s časťou hrncov, tanierov a kuchynských doplnkov v hodnote cca 100 Eur a za predané auto jej bola vyplatená kúpna cena, nespochybniteľne len vo výške 341 Eur. Na námietku odporcu, že auto malo vyššiu cenu súd preto neprihliadol. Navrhovateľka si vzala zo spoločnej domácnosti stôl, stoličky a spáľňu, tieto veci však súd nepovažoval za súčasť BSM, nakoľko navrhovateľka dokázala, že tieto kúpala za peniaze darované jej matkou vo výške 600 Eur. Do masy BSM nepatrí ani stará poľovnícka zbraň, ktorú dostal odporca darom od H. B.. Naopak do BSM súd zahrnul žalúzie aj satelit, napriek námietke odporcu, že tieto kúpaval za peniaze darované rodičmi, a to z dôvodu, že z darovacej zmluvy a ani zo žiadneho iného dôkazu nevyplývalo, že tieto peniaze boli použité konkrétne na tieto veci. Vychádzajúc z hodnoty huteľných vecí, ktoré boli jediným aktívom v BSM, v celkovej výške 2 981 Eur a pravidiel vyporiadania BSM, patrí každému z účastníkov majetok vo výške 1 490,50 Eur. Navrhovateľka dostala z tejto hodnoty majetok v sumu 441 Eur, odporca majetok v hodnote 2 540 Eur, takže odporcovi vznikla povinnosť zaplatiť jej na vyrovnanie aktív sumu 1 049,50 Eur. Pokiaľ ide o pasíva ku dňu zániku BSM, 06.06.2012, za jednoznačne preukázanú mal súd existenciu úveru od R. sporiteľne a tiež existenciu dvoch úverov zo spoločnosti P. M., v celkovej výške 16 612,21 Eur. Existenciu pôžičky od zamestnávateľa a od Y. P. ku dňu 06.06.2012 navrhovateľka jednoznačne nepreukázala, takže súd

s týmito ako pasívom patriacim do BSM ďalej neuvažoval. Súd mal za preukázané, že navrhovateľka úvery v spoločnosti P. M., potrebovala na úhradu výdavkov oboch účastníkov, spojených s vedením domácnosti a starostlivosťou o deti, preto tieto záväzky vzniknuté počas trvania manželstva účastníkov, považoval za spoločné. Navrhovateľka si brala opakovane úvery na prekrytie predchádzajúcich úverov, resp. na prekrytie jednotlivých už zročných splátok z úverových zmlúv, situácia v rodine bola z pohľadu úhrady nákladov, ktoré mali ako manželia znášať účastníci spoločne, neúnosná. Súd preto dospel k záveru, že každého účastníka pripadá titulom pasív, patriacich do BSM, suma 8 306,10 Eur. Súd mal tiež za preukázané, že oba úvery zo spoločnosti P. M. v celkovej výške 3610,97 Eur, zaplatila v priebehu konania navrhovateľka. Z tohto dôvodu oba tieto spoločné záväzky prikázala v rámci vyporiadania BSM navrhovateľke. Navrhovateľke súd prikázal aj spoločný záväzok v R. sporiteľni, ktorý nebol medzi účastníkmi sporný a predstavoval pasívum vo výške 13 001,24 Eur. Na odporcu teda pripadá povinnosť zaplatiť na vyporiadanie pasív BSM suma 8 306,10 Eur, avšak je potrebné z tejto sumy odčítať výšku zaplatených splátok odporcom za obdobie od 06.06.2012 do novembra 2014 v celkovej sume 3 722,35 Eur. Odporcovi súd uložil titulom vyrovnania pasív povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 4 583,75 Eur (8 306,10 - 3 722,35). Titulom úplného vyporiadania BSM je odporca potom povinný zaplatiť navrhovateľke 5 633,25 Eur (1 049,50 + 4 583,75) s tým, že súd povolil odporcovi uvedenú sumu splácať, v zmysle § 160 ods.1 O.s.p. v pravidelných mesačných splátkach po 120 Eur, až do úplného zaplatenia. Prihliadol pritom na súčasnú situáciu odporcu, ktorý je nezamestnaný, bez príjmu, ale tiež na to, že odporca odišiel zo stáleho zamestnania dobrovoľne. Pokiaľ sa odporca omešká čo i len s jednou splátkou, nastáva zročnosť celého dlhu a odporca je povinný vyplatiť dlh naraz. Za takejto situácie bude odporca musieť vykonať všetky opatrenia k tomu, aby dlžnú sumu navrhovateľke uhradil. Pokiaľ navrhovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadala, aby bolo pri rozhodovaní o vyporiadaní BSM prihliadnuté na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu a ako sa zaslúžil o nadobudnutie vecí, a určil mieru pričinenia v pomere 65:35 v prospech navrhovateľky, súd dospel k záveru, že takýto postup v danom prípade nemá svoje opodstatnenie s poukazom na nízku hodnotu nadobudnutého majetku. Súd neurčil povinnosť účastníkom zaplatiť súdny poplatok za vyporiadanie BSM z dôvodu, že pasíva BSM výrazne prevyšovali aktíva, pričom súdny poplatok môže súd vyrubiť len z hodnoty majetku BSM, ktorý vyporiadal. Navyše bola navrhovateľka zastúpená v konaní Centrom bezplatnej právnej pomoci, takže splňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Rovnako odporca je toho času nezamestnaný a bez vlastného príjmu. Právne vec posúdil podľa § 143, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a 3, § 150 Občianskeho zákonníka. O trovách konania súd rozhodol podľa § 150 O.s.p. vzhľadom k charakteru sporu a rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka. Namietala, že súd nevyhovел jej návrhu v časti, v ktorej požadovala, by do pasív BSM boli zahrnuté a špecifikované a pasíva pod č. 3, 4 a 6, hoci predložila listiny /zmluvy prehlásenia/ o existencii a použití finančných prostriedkov počas existencie BSM. Ide o tieto pasíva: pol. č. 3. úver P. M. č. XXXXXXXXXX v sume 1 400 Eur v mesiaci 11/2010, zostatok úveru k 6/2013 /správne zrejme 2012/ v sume 400,98 Eur, splatený v 11/2012, použitý na nákup zariadenia a doplnkov do nového bytu a na úhradu splátok úverov, od 6/2012 do 11/2012 uhradené 400,98 Eur, v prospech navrhovateľky 200,49 Eur, položka č. 4. pôžička Z. M. v sume 1 000 Eur v mesiaci 7/2011, zostatok k 6/2013 v sume 665 Eur, splatená 12/2012, išlo o pôžičku od zamestnávateľa použitú na uhradenie nesplatených splátok úveru, na potreby rodiny a na presťahovanie sa do prenajatého bytu, od 6/2012 do 12/2012 uhradené 665 Eur, v prospech navrhovateľky 332,50 eur, položka č. 6 pôžička od Y. P. v sume 1 600 Eur v mesiaci 12/2011- splatená z úveru P. M. 12.03.2014, použitá na život, splátky predchádzajúcich úverov, uhradené 1 600 Eur, v prospech navrhovateľky 800 Eur. Navrhovateľka teda požaduje zahrnúť do pasív BSM aj tieto pasíva v celkovej sume 2 665,98 Eur a zároveň zaviazat odporcu zaplatiť navrhovateľke titulom vyporiadania týchto pasív BSM aj sumu 1 332,50 Eur. Ďalej nesúhlasila s tým, aby jej odporca uhrádzal na vyrovnanie pasív BSM po 120 Eur mesačne, keďže odporca bol a je veľmi nezodpovedný a požíva alkoholické nápoje. V súčasnosti navrhovateľka poskytuje starostlivosť všetkým trom deťom, bývajú v jeden a pol izbovom byte jej rodičov v P., žijú z jej minimálnej mzdy a za pomoci jej matky. Odporca býva v trojizbovom byte a na depozite k tomuto bytu je zložená zábezpeka vo výške 1 800 Eur, ktorá v prípade ukončenia nájmu bude vrátená nájomcovi. Poukázala tiež na to, že odporca prevažne pracuje bez zmluvy a teda nevykazuje žiadne oficiálne príjmy. Nič mu nebráni v tom, aby si zobral úver na vyrovnanie aktív a pasív BSM alebo vrátil nadštandardný byt a nastáhoval sa k rodičom a zábezpeku použil na vyrovnanie pasív BSM. Navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že predmetom vyporiadania sa stanú aj hore uvedené pasíva a odporcovi bude uložená povinnosť z titulu úplného vyporiadania BSM zaplatiť navrhovateľke suma 6 965,75 Eur a to v lehote 60 dní do právoplatnosti rozsudku. Tiež mala za to, že z dokazovania

vyplývalo, že ako navrhovateľka sa oveľa výraznejšou mierou zaslúžila o udržanie rodiny, nadobudnutie a udržanie spoločných vecí ako odporca a je v záujme detí a ich budúcnosti, aby im navrhovateľka mohla zabezpečiť dôstojné bývanie a finančné zabezpečenie. Zdalo sa jej spravodlivé, aby sa odporca výraznejšou mierou podieľal na vyrovnaní pasív BSM, a aby súd upravil podiely pri vyporiadaní BSM a ich finančné vyrovnanie v pomere 65% v prospech navrhovateľky a 35% v prospech odporcu a nadväzne na to navýšil sumu prináležiacu navrhovateľke titulom finančného vyrovnania BSM.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že podľa neho ani jeden zo záväzkov uvádzaných navrhovateľkou nepatrí do masy BSM. Tieto dôvody uviedol v priebehu konania pred súdom prvého stupňa. Za správne považoval rozhodnutie súdu o možnosti splácať vyporiadanie BSM v splátkach, keď vychádzal z jeho sociálnej situácie. Túto riadne preukázal svojim príjmami, ako aj potvrdením z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Za nepravdivé považoval tvrdenie navrhovateľky, že je nezodpovedný a požíva alkoholické nápoje, ako aj to, že navrhovateľka poskytuje starostlivosť všetkým trom deťom, a že všetci žijú v jeden a pol izbovom byte v P.. Ich syn je v jeho starostlivosti, má u neho trvalý pobyt a v súčasnosti žije a pracuje v Českej republike, ich dcéra pracuje v Írsku, teda tieto deti sú schopné samé sa živiť. S navrhovateľkou žije najmladší syn a na tohto platí riadne a včas výživné. Poukázal na to, že navrhovateľka s čerpaním zbytočných úverov od nebankových subjektov sa sama dostala do náročnej finančnej situácie snaží sa prostredníctvom vyporiadania BSM ešte viac sťažiť jeho ekonomickú situáciu. Za nepravdivé ďalej považoval tvrdenie navrhovateľky, že pracuje prevažne bez zmluvy a nevykazuje žiadne oficiálne príjmy. V priebehu konania predložil pracovné zmluvy, resp. potvrdenie od ÚPSVaR o tom, kedy bol evidovaný. Nesúhlasil ani s tvrdením navrhovateľky, aby súd mieru vyporiadania BSM určil v pomere 65:35 v prospech navrhovateľky, keď počas manželstva prevažnej miere on zabezpečoval finančné zabezpečenie rodiny, ako aj nadobudnutie vybavenia domácnosti. Rovnako sa staral o rodinu a po rozvode manželstva mu bol zverený syn a prispieval na výživu detí. Naopak existujú dôvody, pre ktoré by súd mohol rozhodnúť v pomere priaznivejšom pre neho, ako napr. bezdôvodné opustenie domácnosti navrhovateľkou, ako aj jej ľahkomyselné nadobúdanie záväzkov od nebankových subjektov. Aj napriek skutočnosti, že súd prvého stupňa nevyhovel viacerým jeho návrhom týkajúcich sa hnutelných vecí, ako aj úverov a pôžičiek navrhovateľky, ktoré si vzala bez jeho súhlasu a nepoužila ich na vedenie domácnosti ani na veci patriace do BSM navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a spravodlivý potvrdil.

Navrhovateľka k tomuto vyjadreniu navrhovateľka uviedla, že odvolanie bolo písané v čase, keď z dôvodu choroby z povolania musela ukončiť prácu v zdravotníctve a v tom čase boli všetky deti u nej a nemali vlastný príjem. Poskytovala starostlivosť všetkým trom deťom, musela splácať úvery a platiť nájomné. V tom čase všetci bývali v jeden a pol izbovom byte jej rodičov v P., žili z jej minimálnej mzdy, za pomoci jej matky. Syn v tomto období odišiel za jej finančnej pomoci do Českej republiky, avšak neúspešne, až v súčasnosti si tam našiel prácu. O tom, že odporca sa nestaral o rodinu a jej potreby v konaní predložila dôkazy, vyjadrenia osôb, ktoré boli susedmi, priateľmi a spolupracovníkmi oboch účastníkov. Považovala za zarážajúce tvrdenie odporcu jednak o jeho starostlivosti počas manželstva, ale hlavne o „nezodpovednom správaní navrhovateľky“, ktorá sa v prevažnej miere, ak nie výlučne počas manželstva, snažila zabezpečiť deťom dôstojné podmienky na život. A keďže sa odporca o finančné zabezpečenie rodiny nestaral, nemal inú možnosť len riešiť problematickú finančnú situáciu pôžičkami. Zotrvávala na dôvodoch a záveroch svojho odvolania.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania /§ 212 ods. 2 písm. d/ , § 214 ods. 2 O.s.p./ a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov:

Podmienkou vyporiadania vecí patriacich do BSM v podobe ich prikázania niektorému z účastníkov je to, že v dobe rozhodnutia súdu o vyporiadani BSM tieto veci existujú a v dobe zániku BSM tvorili jeho súčasť. Vec, ktorá túto podmienku nespĺňa, nemôže byť prikázaná do vlastníctva žiadneho z účastníkov. Pokiaľ niektorý z účastníkov nakladal s vecou patriacou do BSM v rozpore so zákonom, nemožno k jeho protiprávnemu úkonu prihliadať /t.j. ak je úkon absolútne neplatný alebo bola riadne uplatnená námietka jeho relatívnej neplatnosti/ a vec je treba zahrnúť do vyporiadania a prikázať ju spravidla tomuto účastníkovi. Pokiaľ však dôjde k platnému prevodu takejto veci /t. j. v prípadoch, kedy je vec prevedená obidvoma účastníkmi alebo jedným z nich bez súhlasu druhého a tento účastník sa nedovolá relatívnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu/, je predmetom vyporiadania peňažná čiastka získaná prevodom vlastníckeho práva k takejto veci. Tento princíp platí aj v prípadoch, kedy k prevodu vlastníctva veci došlo po zániku BSM do jeho vyporiadania.

Občiansky zákonník nemá výslovné ustanovenie o tom, ako treba vyporiadať spoločné pohľadávky a dlhy manželov, ktoré sú spojené s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom /ďalej len BSM/. Súdna prax však zastáva stanovisko, že v rámci komplexného riešenia majetkových vzťahov sa zásadne vyporiadajú aj ďalšie spoločné majetkové práva a povinnosti, vrátane spoločných pohľadávok a dlhov, analogicky s použitím ustanovení § 149 a § 150 Občianskeho zákonníka, i keď predmetom BSM podľa § 143 Občianskeho zákonníka sú len veci, nie spoločné pohľadávky a dlhy /R 42/1972/. Preto vyporiadanie neuhradeného spoločného úveru účastníkov je v súlade so súdnou praxou. Vyporiadanie dlhov /záväzkov/ manželov podľa okolností prípadu možno vykonať prikázaním dlhu obom účastníkom alebo prikázaním dlhu jednému z účastníkov. Ak bol však spoločný dlh manželov zaplatený až po zániku ich bezpodielového spoluvlastníctva, potom v prípade, že bol zaplatený pred rozhodnutím súdu o vyporiadaní, žiadnemu z účastníkov sa k zaplateniu už neprikazuje. Je to v súlade so zásadou, že možno prikázať len existujúci majetok, a nemožno teda rozhodnutím súdu /vo výroku/ prikázať už zaplatený dlh, či zaniknutú pohľadávku alebo zničenú vec. Pokiaľ sa niektorý z účastníkov po rozvoде manželstva podieľal na zaplatení spoločného dlhu už zo svojich výlučných prostriedkov do rozhodnutia o vyporiadaní, má právo na ich náhradu. Táto skutočnosť sa potom premietne do výroku o povinnosti jedného z účastníkov zaplatiť určitú finančnú čiastku druhému na vyrovnanie jeho podielu. Rovnakým spôsobom však nemožno postupovať ohľadne dlhu, ktorý síce vznikol za trvania manželstva a bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak vznikol zo zmluvy o úvere alebo pôžičke uzavretej len z jedným z manželov samostatne. Dlh vzniknutý na základe takto uzavretej zmluvy o úvere alebo o pôžičke nie je spoločným záväzkom, ale záväzkom len toho z manželov, ktorý zmluvu uzavrel. Preto v tomto prípade nie je treba ani výrokom ukladať, kto má dlh zaplatiť. Avšak v prípade, že takto získané finančné prostriedky boli vynaložené na kúpu určitej veci, t. j. že bola za ne získaná určitá majetková hodnota, patrí táto hodnota za splnenia ostatných podmienok uvedených v § 143 Občianskeho zákonníka do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. K záväzku manžela, ktorý takýmto spôsobom zabezpečil peniaze a ktorý je povinný ich vrátiť z titulu úveru alebo pôžičky, a ktorý ich vynaložil v skutočnosti na spoločný majetok zo svojho, sa prihliadne pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva. Ak teda niektorý z účastníkov vynaložil na spoločný majetok peňažné prostriedky z úveru, pôžičky, uzavretých každým z nich samostatne, je ich treba vyporiadať ako prínos vynaložený na ich spoločný majetok.

Súd prvého stupňa však v danej veci v zmysle hore uvedených zásad nepostupoval. I keď zistil, že predmetom vyporiadania BSM v danej veci sú hnutelné veci a záväzky, dôsledne neposúdil, ktorý z dlhov predstavuje spoločný dlh a ktorý bol uzavretý len jedným z manželov. Z vykonaného dokazovania zatiaľ bezpečne vyplýva, že len spoločný dlh účastníkov voči Slovenskej sporiteľni, a.s. Bratislava na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 0275332602 zo dňa 02.07.2009, na základe ktorej bol obom účastníkom počas trvania manželstva poskytnutý úver vo výške 15000 eur a ku dňu zániku BSM nebol zaplatený, mohol byť predmetom vyporiadania. Ďalšie dva dlhy, ktoré súd prvého stupňa zahrnul do vyporiadania BSM, a to dlh z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX voči spoločnosti P. M. R., a. s. J. a dlh z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 07.11.2011 voči spoločnosti P. M. R., a. s. J., nemožno považovať za spoločné dlhy, nakoľko obidve úverové zmluvy síce boli uzavreté počas manželstva účastníkov a neboli zaplatené ku dňu zániku BSM, avšak boli uzavreté len s navrhovateľkou. V takomto prípade v zmysle hore uvedeného, iba za predpokladu, že by za finančné prostriedky z týchto úverov bola zakúpená vec patriaca do BSM, mohli by byť tieto finančné prostriedky vyporiadané ako prínos navrhovateľky vynaložený na spoločný majetok.

Navrhovateľka v odvolaní namietala, že súd prvého stupňa nezahrnul do vyporiadania BSM dlh z titulu úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 18.11.2010 od P. M. R., ktorý ku dňu zániku BSM nebol splatený, a ktorý použila na nákup zariadenia a doplnkov do nového bytu a úhradu splátok úverov. Z obsahu spisu skutočne vyplýva, že navrhovateľka už vo svojom návrhu žiadala vyporiadať tento dlh. Súd prvého stupňa sa však s týmto dlhom nevyporiadal, neuviedol prečo ho nezahrnul do vyporiadania BSM, nezisťoval, čo za tento úver bolo zakúpené, teda nezistil, či zmluvu o úvere uzavrela len navrhovateľka, kedy by nešlo o spoločný dlh, ani to, aké veci sa za tento úver kúpili, či existujú a či by mali byť predmetom vyporiadania BSM.

Pokiaľ ide odvolaciu námietku navrhovateľky ohľadne pôžičky od zamestnávateľa Z. M. R., ktorú navrhovateľke na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 13.07.2011 túto poskytol v sume 1 000 eur, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, nakoľko zmluvu o pôžičke uzavrela len navrhovateľka, takže

nemôže ísť o spoločný dlh. Len za predpokladu, že by za pôžičku bola zakúpená vec, ktorá môže byť predmetom vyporiadania BSM, bolo by možné ju do vyporiadania zahrnúť a peňažné prostriedky, ktoré navrhovateľka vynaložila na zaplatenie pôžičky potom vyporiadať len ako prínos vynaložený na spoločný majetok. V odvolaní však navrhovateľka uvádza, že pôžičku použila na uhradenie nesplatených splátok úveru, na potreby rodiny, na presťahovanie sa do prenajatého bytu, nakoľko odporca jej nedával peniaze na chod rodiny a domácnosti.

Ani ďalšiu odvoláciu námietky navrhovateľky ohľadne pôžičky o fyzickej osoby Y. P., odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, nakoľko navrhovateľka sama potvrdila, že pôžičku uzavrela len sama a použila ju na život, na splátky predchádzajúcich úverov, nakoľko bola nezamestnaná, práceneschopná a odporca jej nedával žiadne peniaze na rodinu ani domácnosť. Nejednalo sa teda o spoločný dlh a navrhovateľka nepreukázala, že by za pôžičku kúpila nejakú vec, ktorá by mohla byť predmetom vyporiadania BSM.

A napokon k odvolacej námietke navrhovateľky, že sa oveľa výraznejšou mierou zaslúžila o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí a udržanie rodiny ako odporca a žiadala vykonať finančné vyrovnanie v pomere 65% v prospech navrhovateľky a 35% v prospech odporcu odvolací súd uvádza nasledovné:

Ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní BSM vychádza z tohto, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Z uvedenej zásady zákon pripúšťa výnimky, ktoré umožňujú podiely manželov určiť aj iným pomerom, a to práve s prihliadnutím na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, deti, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí a pod.. Odklon od zásady rovnosti podielov prichádza do úvahy výnimočne vtedy, ak ide o také konanie jedného z manželov, ktoré významne ovplyvňuje manželské spolužitie a súčasne sa to premieta do hospodárenia so spoločným majetkom.

Súd prvého stupňa sa s námietkami navrhovateľky ohľadne toho, že sa výraznejšie pričínila o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí a udržanie rodiny vyporiadal tým spôsobom, že konštatoval, že takýto postup v danom prípade nemá svoje opodstatnenie vzhľadom na nízku hodnotu nadobudnutého majetku. Uvedené je však v rozpore so zásadami, ktoré odvolací súd citoval v súvislosti s výkladom § 150 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľka počas celého prvostupňového konania uvádzala, že odporca sa nestaral o rodinu, požíval alkoholické nápoje, neprispieval na výživu detí, preto aby mohla zabezpečiť rodinu a domácnosť bola nútená si vziať úvery od nebankových subjektov. Súd prvého stupňa mal preto skúmať z tohto pohľadu, či skutočnosti uvádzané navrhovateľkou môžu predstavovať výnimku zo zásady, že podiely oboch manželov sú rovnaké.

Na základe uvedeného potom odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa nedostatočne vo veci zistil skutkový stav, vec nesprávne právne posúdil a vyporiadanie BSM nevykonal v zmysle hore citovaných zásad.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie /ods. 2/.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa doplní dokazovanie v hore naznačenom smere, vec správne posúdi po právnej stránke v zmysle zásad o vyporiadaní BSM a nové rozhodnutie riadne odôvodní v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p..

V zmysle § 224 ods. 3 O.s.p. súd prvého stupňa v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov celého konania.

Vysloveným názorom je súd prvého stupňa viazaný /§ 226 O.s.p./.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.